NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Odgovorni vrednik *Dr. Janez Bleiweis.*

Tečaj **X.** V saboto 11. septembra (ranojesna) 1852. *List* **73.**

Devetnajste bukve
Homerove Iliade.

(Dalje.)

Tako junak, — in razpusti vse vodnike druge,
Atrida le ostaneta tam in rajski Odísej,
Nestor, Idomenej, ter Feniks, jezdnik izurjen.
Ti ga tolažijo zdaj; ne dá utolažiti on se,
Dokler duše dovolj ne nasíti krovaviga boja.
Vednoma na-nj spominja se tak, in britko zdihuje:
»Ah, ti meni nekad, nesrečni, dragi prijatelj,
V šotoru sam z dišečimi rad kosili si stregel
Skerbno, in urnih rok, Ahajci ko vreli na plan so,
Grozo pogina sejoč med konje jahavnimi Trojci.
Zdaj pa ležíš usmertjen i tog! Ah, mojiga serca
Vino ne gane ne jed obilne zaloge po ladjah,
Ker te ni več! Kaj hujšiga kar me zadeti ne more;
Ne če bi prišla celó mi novica očetove smerti,
Ki neskončno sedaj po takimu sinu preliva
Solze domá, o temu ko jaz na polju sovražnim
Se za Heleno borím, za babo nagudno, s Trojanci;
Ne če umerje mi sin premili, ki v Skiru mi raste,
Ako še živ je Neoptolem nebeške podobe.
Upanje bilo poprej je v persih mojimu sercu,
Sam da poginul bom od konje redivne Ahaje
Daleko proč pred Ilio tu, ti v Ftio se vernul,
Ino prepeljal tje iz Skira na hitrimu brodu
Sina mi boš, ter moje mu tam razkazal imetje,
Blago, hlapce, posest, visociga slemena hišo.
Kajti zdi se mi vse, da v grobu počiva že Pelej,
Ali da malo le živ, polomljen teže starosti,
Plašno ozira se, kdaj poslanca bo tuge zagledal,
Ki mu prinese na dom novíco môga pogina«.
Tako nehá plakaje. Okrog zdihujejo knezi,
Vsak spomnivši se kaj da je v lastnimu domu zapustil.
Tužne zagleda Kroníd, britkosti usmili se take,
Ganjen Atinji rekoč besede te krilate pravi:
»Mila mi hčer, tak čisto v nemar si viteza djala!
Alj se ne spomni ti več Ahileja verliga serce?
Glej ga sedé pred ladjami tam visokonosatim,
Kako se joka topí po dragimu svomu tovaršu!
Drugi so kosit šli, le on ne dotakne se hrane.
Pojď ino vlí mu nektara ter ambrozie sladke
Rahloma v persi, da glad ob moč ga v bitvi ne dene«.
Tak spodbode Kroníd Atinjo že samo želečo. —
Kakor orel kričeč perut razširjenih urno
Splava ona iz viš obnebja zrake delivši
Tje kjer Ahajci se v boj napravljajo; slavnim Ahilu
Nektara vlije i slad ambrozie rahloma v njedro,
Da bi mu sklepi kolen ne pešali lakote sitne;
Sama po tem se v krasni dom očetovi verne.
Uni na breg iz naglih bark začnejo se gnjesti.
Kakor studno iz viš privihrajo goste snežinke,
Kadar burje napad ledeno brije po zraku,
Tako sedaj nebrojno čelad, veselo blišečih,
Pride iz ladij na vid, in skitov gerbovih ojstro,
Sulic jasenovih ter oklepov krepko kovanih;
Kviško dviga se blesk, svitlobe zemlja se smeje,
Silno v okrogu doní koračenja možev idočih.

(Konec sledí.)

Zakaj toliko vsajenih sadnih dreves vsahne.

Čas se bliža, da se bojo jele jame pripravljati, v ktere se bo prihodnjo spomlad sadno drevje sadilo. Ker pa se večkrat tožbe slišijo, da tù in tam ni svet in kraj za sadje, moramo te pritožbe pretresti, da zvémo koliko je resničniga na tem.

Kako ravná marsikter gospodar, kadar sadno drevje vsaja? Takole: lopato zastavi nekterekrat v zemljo in skoplje jamo, ki je komaj 2 do 3 čevlje široka in k večimu poldrugi čevelj globoka; v jamo postavi drevesce, verže zemljo na korenine, jo poteptá z nogama, vtakne zraven drevesca kol, ter ga priveže na-nj, — in tako prepustí drevce, naj rase kakor hoče.

Pri takim ravnanji — ali je čuda, da toliko drevja hira in celò vsahne! in da potem takim ljudjé tožijo: „pri nas ni svet za sadno drevje“, čeravno je le malo malo tacih krajev, kteri res niso za sadje pripravni.

Pri sadjoreji je nar več ležeče na kraji, kjer se drevje sadí, na lastnosti zemlje, v ktero se sadí, in na ravnanji, kako se vsaja.

Kar lego kraja vtiče, mora sadno drevje biti v zavetji, da je obvarovano ojstrih vetrov; scer bo jalovo raslo in sadja ne donašalo. Kdor posebno hrušk in jabelk ne more v zavetji imeti, storí prav, ako jih ne sadí.

Kar zemljo vtiče, hoče sadno drevje imeti suho, gorko, globoko zemljo; na mokrih, kislih in sosebno na močirnih zemljiših se ne sponaša nobeno sadno drevó dobro.

Je svet suh in gorák, dobra zemlja pa plitva in spodno zemljiše ni rahlo, je treba, da se znar veči skerbjó jame delajo, kamor se drevje vsaja.

To se pa tako zgodí, da se za drevje, ki visoko rase, nar manj 6 do 8 čevljev široke in 2 do 3 čevlje globoke jame napravijo in dno jame okoplje in zrahljà. Je pa dobra perst bolj plitva, spodej zemlja terda ali kamnje debelo, se morajo jame še širji in globokeji napraviti.

Za visoko hruševo drevje naj bo jama vselej saj 3 čevlje globoka in dno jame za 1 čevelj globoko zrahljano.

Jame naj se koplejo v jeseni; dobra perst naj se na stran spravi in loči od peska, ilovce ali kamnja, — čez zimo naj ostanejo jame odperte.

Debelo kamnje ni nikdar dobro, da bi se spet v jamo nazaj verglo, ampak dobre perstí je treba. Scer je treba tudi vsakimu drevesu 1, 2 ali 3 truge dobro podelaniga gnoja ali mešanice (komposta) pridjati.

Če človek pomisli, da ima vsajeno drevó 30 do 100 let na enim mestu stati in da iz nič ne more sadú roditi, ker ono ravno tako živeža potrebuje, kakor potrebuje živina piče za meso, mleko in loj, bo lahko spoznal, da se morajo jame z rahlo in rodovitno perstjó napolniti, po kteri korenine živež dobivajo.

Ako gospodar tako umno ravná, bo veselje vžival nad lepim drevjem, obloženim z obilnim sadjem!

Franc Trumer, višji vertnar.

(Iz tednika Štaj. km. dr.)

Ogled nove kazenske postave

zoper hudodelstva, pregreške in prestopke.

(Dalje.)

Od kaznovanja hudodelstev sploh.

§. 12. določi kazen hudodelstev, ki je ali smert hudodelnika, ali pa ječa.

K smerti obsojeni se ima na vislice obesti (§. 13.), — kazen ječe je pa po razločku ostrosti v dvé stopnji razdeljena. Perva (nižji) stopnja se zaznamva z besedo „ječa“ brez pristavka, druga (višji) stopnja pa z besedo „teška ječa“ (§. 14.)

Pri kazni ječe nižji stopnje je scer hudodelnik v tesnim zapretji, pa brez železja; — k kazni ječe višji stopnje se obsojeni vklepa v železje na nogah. Jetniku nižji verste ni dopušeno, se z nikomur shajati, če ni ječarja v pričo, in ne pogovarjati se v jeziku, kterega ječar ne razume. Jetniku višji stopnje pa se pogovor z ljudmí le v celo posebnih in važnih primerlejih dopustí. (§. 15. in 16.)

V ječo se obsojuje hudodelnik ali za vse žive dní, ali za kak odločen čas, ki je nar krajši 6 mescov, nar dalji 20 let — po različnosti in velikosti hudodelstva (§. 17.)

Vsak hudodelnik v ječi mora delati; lastnost dela se ravná po stopnji ječne kazni, po opravilu, s čemur se je hudodelnik doslej pečal, in po stopnji omike. Kazen se zamore poojstriti s postenjem, s terdim ležišem, s samotnim zapretjem, s samotnim zaklenjenjem v temnici, s tepenjem s palico ali šibo, z izgnanjem iz dežele po prestani kazni (§. 18, 19).

Z vsako obsodbo zavolj kakega hudodelstva pa so (§. 26.) po postavi še združeni sledeči nasledki:

1. obsojencu se odvzamejo vsi redi domači in zunajnih deržav, vse civilne in vojaške častne znamenja;
2. on zgubí vse javne naslove, akademijske stopnje in dostojnosti, ter pride ob pravíco, takošne brez izrečnega cesarjevega dovoljenja na novo ali zopet zadobiti;
3. obsojeni ne smé prevzeti odgovornega vredništva nobenega časopisa;
4. taisti zgubí vsakteri javni ured ali službo, tudi učiteljski ured, in jih ne more, brez izrečnega cesarjevega dovoljenja na novo ali zopet zadobiti;
5. duhovni se odstavijo od duhovnije (prebende) in postanejo nezmožni, brez izrečnega cesarjevega dovoljenja takošno kdaj zopet doseči;
6. obsojenec zgubí prikladnost za ured sodnika, advokaturo in notarstvo, javne agencije, in vsaktero namestovanje pred javnimi oblastnijami;
7. obsojencu se odvzamejo vse na penzijske predpise operte penzie, provizie, prineski za izrejo, ali kaki drugi prejemki, kakor tudi vse milošnje.

Razun teh so pa (§. 27.) sosebno s kazenskimi sodbami, po kterih se hudodelnik obsodi k smerti ali v teško ječo, po postavi še sledeči nasledki združeni:

1. Ako je hudodelnik žlahnega (plemenitega) rodú, se mora kazenski sodbi pristaviti, da žlahnost (plemenstvo) zgubí. Toda zguba ta samo njega zadene, torej ne njegove zakonske žene, ne pred kazensko sodbo zarojenih otrok;
2. hudodelnik ne more, dokler njegova kazen terpí, ne med živimi skleniti opravila, ki bi njega vezalo, ne poslednje volje napraviti. Njegove poprejšne djanja ali naredbe pa ne zgubé zavoljo kazni svoje veljavnosti.

Zguba obertnije (§. 30.) ni že po postavi s hudodelstvom sklenjen nasledek, se tedaj ne more s kazensko sodbo izreči. Vendar pa mora kazenska sodnija, kadar ima zavoljo hudodelstva obsojeni kako obertnijo (rokodelstvo), po razglašeni sodbi spise tisti oblastníi poslati, ktera pravíco takošne obertnije podeljuje. Kadar bi se tej oblastníi zdelo nevarno, hudodelniku po prestani kazni dopustiti, da bi svojo obertnijo opravljal, naj mu, ravnaje po veljavnih predpisih, obertnijo vzame.

§. 34. velí: Ako je hudodelnik storil več hudodelstev, ki so predmet ene preiskave in obsodbe, naj se po tistem kaznuje, za ktero je ostrejša kazen postavljena, vendar gledé na ostale hudodelstva.

(Dalje sledí.)

Potovanje po Laškim.

Spisal M. Verne.

19. pismo.

Dragi prijatel!

Iz okolice Rimske.

Drugikrat sim šel po Flaminjevi cesti, po kteri sim bil v Rim prišel, nazaj do Tibere most ogledat, ki mu zdaj „Ponte molle“ pravijo. To je tisti „Pons Milvius“ — ali marveč „Pons Emilius“, ki ga je M. Emili Skaur v letu 645 rimskiga mesta sozidal, pri kterim je Maksenci v Tiberi poginil, ko je pred Konštantinam bežal, ki ga je bil tù blizo pri rudečim kamnji (ad saxa rubra) otepel in premagal.

Med tem ko sim Rim ogledoval, sim šel dvakrat tudi dalje iz mesta. Nedeljo, 27. dan rožnika, sim jo zgodaj po Tiburski cesti v Tivol, nekdanji Tibur, potegnil. Četert ure od mestnih vrat, ki jim „Porta San Lorenzo“ pravijo, in ki so bile nekdaj „Porta Tiburtina“, je silno stara cerkev sv. Lorenca, ki me pa ni mudila, ker sim jo bil — kakor tudi v mestu konec Eskvilinskiga griča proti Flavjevim amfiteatru žalostne razvalíne Titovih, in med Celjskim in Aventinskim gričem razvalíne Karakalovih toplíc — že prej dobro ogledal.

Od cerkve naprej se pride po prijazni ravníni čez majhen potok „Aquæ albulæ“, ki zlo po žveplu smerdí.

Še naprej se pride na Lukanov most, ki čez Anién ali Teveron, zalo bistro reko, pelje. Poleg mosta stojí na levi strani reke krasen spominek ali grob Plaucjeve rodovíne. Prav vesel sim bil, de sim ta spominek vidil, ker se je nekdo Plaucjeviga rodú tudi v naši Ilirii dobro ponesel, kakor napis pravi: „Marcus. Plautius. Marci. Filius. Auli. Nepos. Silvanus. Consul. VII. Vir. Epulonum. Huic. Senatus. Triumphalia. Ornamenta. Decrevit. Ob. Res. In. Illyrico. Bene. Gestas. Lartia. Gnei. Filia. Uxor. Aulus. Plautius. Marci Filius. Urgulanius. Vixit. Annos. . . . IX.

Plauci Silvan je bil konsul v letu v Rimu 751; most pa je sozidal kakih sto let poprej Marko Plauci Lukán, po kteriga imenu ga še zmiram kličejo.

Nekoliko naprej, ne dalječ od ceste, so na desni v lepi rodovitni ravníni strašne podertíne sloveče Hadrianove pristave (Villa Hadriani). Hadrian je bil vse dežele svojiga cesarstva obhodil, in kar je tù in tam lepiga vidil, je hotel v ti lepi prijazni dolíni vkup

imeti: veličansko poslopje za-se, poslopja za dvornike in pretorjane, gledišča ali teatre, licej, knjižnico, toplice, tempeljne, prostorne hladne gaje in še clo Tempe, sloveč Tesaljski dol — in Bog vé še kaj. In vse to, ki je nekdaj 7 milj obseglo, ni zdaj druziga ko strašne žalostne razvalíne, na kterih med lepim oljkovim drevjem praprot raste! Celo uro, premišljevaje minljivost tudi mogočnikov in njih del, sim po teh podertínah lazil in potem še le v Tibur šel.

Cesta gré od tod naprej dobre pol ure po silno kamnitim hribu sred oljkoviga gaja do mesta, ki šteje do 7000 duš. Mesto leži na robu hriba nad prav lepo rodovitno dolíno, in je silno staro, mende starši ko Rim. Po svoji legi je bilo silo terdno, in je imelo z Rimam dolgo terd boj. V letu 544 po Kristusovim rojstvu je bil Totila skoraj vse Tiburčane pomoril in mesto razdjal; pa že čez tri leta ga je spet sozidal. — Tudi cesar Oton III., kterimu se je mesto dolgo branilo, je žugal prebivavce pomoriti in vse pokončati; pa sv. Romuald ga je preprosil, de jih ni.

Dan današnji je mestice, ki so ga v starodavnih časih toliko čislali, le revno, in ulice so ozke in večidel nesnažne. Pri vsim tem ga popotniki sploh obiskujejo, pa mende več zavolj Aniénoviga slapa, ko zavolj nekdanje imenitnosti. Na izhodni strani priteče namreč reka Anién, ki se je prej prav štric mesta v veličanskim slapu čez silne skale v strašno brezno izlivala, iz kteriga je naprej v dolíno derla. V letu 1826 so pa grozne povodnji nekoliko mesta poderle; in zato so, mesto za naprej take nevarnosti in škode obvarovati, pod rajncim papežem Gregorjem XVI. bližnji hrib (Monte Catillo) prevertali, in reko dalje od mesta odpeljali. Dva po 294 metrov dolga, po 10 široka, in po 13 visoka, obokana odduška ali odtoka (Caniculi) so skozi hrib napravili, po kterih zdaj reka teče, in iz kterih v lepim slapu 110 metrov globoko pada. Vse to bolj ogledati, sim šel iz mesta, ali marveč iz roba, kjer na skali prav nad brezdnam zal tempeljček Šembilje, ali kakor nekteri terdijo, Veste stojí, globoko doli do brezdna, ki mu Neptunova jama pravijo, in kamor še zmiram nekoliko vode teče; — in potem po nasprotni strani gor v novo-napravljeni odtok reke na Katilskim hribu.

V mestu ni nič posebniga. Kjer je nekdaj Herkuljev tempelj stal, je zdaj stolna cerkev sv. Lorenca. Nekaj vode je za občno rabo iz reke v mesto napeljane, ki na stermi severni strani mesta, kjer je nekdaj Mecenova pristava bila, in kjer so dan današnji fužine, po silno napétim robu hriba v lepih slapičih (cascatelle) v zeleno dolíno teče. — Hitel sim še ogledat lepo, pa zanemarjeno poslopje z velicim vertam, ki mu „Villa d' Este“ pravijo, zato ker ga je kardinal Hipolit Esteški — mende tisti, ki je potem, ko je bil divjiga Rolanta prebral, Ariosta prašal: „Messer Lodovico, dove diavolo avete preso tante coglionerie?“ — v letu 1549 sozidal in napravil — in potem sim vlažen Tivol, ali kakor Horaci pravi, „Udum Tibur“, zapustil in se nazaj v Rim vernil.

Slovanski popotnik.

Spisuje Fr. Cegnar.

* „Šolski prijatel“ piše: „Prečastitljivi Lavantinski knezo-škof za slovensko-nemške šole slovensko-nemško berilo pišejo. Tudi, da bi se kje v „veliko berilo za ponavljavce“, ki se ravno v Beču natiskuje, toliko pomot ne urinilo, kakor v „malo berilo“, so sami knez popravílo prevzeli. — Svetovavstvo Kerške škofije je z ukazom 7. augusta t. l. slovenski časopis „Šolski prijatel“ uradno priporočilo in vse šolske oglednije povabilo, naročnike nabirati. Le na tako vižo se zamore „šolsk. prijatel“ pri življenji obderžati. — Naj bi ne bilo to priporočilo glas upijočiga v pušavi! Če bi le vsaka ljudska šola na Slovenskem saj en iztis „šolsk. prij.“ imela, bi stal na terdnih nogah.

* Staro-Italia slavenska od J. Kollar-a, ki se je po njegovej smerti nehala tiskati, se spet tiska. Pervi del, ki obseže 66 pol, je že natisnjen; drugi del bo ravno tako obširin.

* Na vseučilišču v Tubinkah bo prihodnje šolsko leto prof. Moric Kapp na tamošni filozofiški fakulti primerjajočo slovnico vsih slovanskih narečij razlagal.

* Českí dekan Hnojek je spisal prostonarodno človekoslovje, ki se že v Pragi tiska.

* Te dni so se vernili iz Kalifornije štirje Dalmatinci v svojo domovino. Vsak zmed njih je ondi (ako je res, kar se pripoveduje) v kratkem času nakopal za 60.000 gold. zlata.

* 10. augusta so pokopali v Petrogradu slavnega Šukovskega. Tudi cesarevič Aleksander je bil pri pogrebu.

* Českí pesnik, gospod Picek, spet pripravlja za tisk zvezek novih pesem.

* Dr. Josef Pečirka je izdal knjižico pod naslovom: „Navedene k štěpařstvi“ (navod k ceplenju dreves). Ta knjižica je posebno namenjena za šolsko mladost.

* Jukič našteje v Bosni 1,096.000 Ilirov, 6000 ciganov, 2500 judov; skupej 1,100.000 na 1036 štirjaških miljah. Turško se v Bosni le prav malo govorí; v mestih in vaséh se večidel le horvaško govorí.

* Nova knjiga je prišla v Novem Sadu na svitlo pod nadpisom: Dečanski pervenac, opis Ipekske patriaršie, mnogo starih zidanj in mest starega Serbskega in Kosovega polja. Izdal jo je Jurišič, jeromonah dečanski.

* V Temišvaru se tiska delo pod naslovom: „Vojvodjanka ili različne pjesme“ od Mikajlovića, ki bo 7 do 8 pol obseglo. Cena mu je 30 kr. Kdor 10 iztisov vzame, dobí dva poverh.

Novičar iz slovanskih krajev.

Od sv. Trojice na Štaj. 1. sept. V nedeljo, 20. augusta, je bil za faro sv. Križa posebno pa za srenjo sv. Trojice prav vesel dan, ker je bil novi oltar sv. Antona, ki ga je Leopold Göcel iz Celja lepo naredil, slovesno blagoslovljen. — 30. augusta je bila šolarska preskušnja pri sv. Križu; veselo je bilo otročičke prav lepo po slovensko odgovarjati slišati; posebno v keršanskem nauku prav dobro podučeni, so se tako dobro odrezali, da so se stariši in tudi drugi gospodje nad njimi čudili; velika hvala gré zato nevtrudljivim gospodam katehetam J. Kugler-ju in Kalin-u.

22. augusta so otroci na nekim škednu v Ločki vasi poleg Slatine zakurili, vender so iz Slatine precej z brizglami prihiteli in obranili, da oginj ni naprej segel. 29. augusta je pa v Gerličah, eno uro od nas, troje staníš pogorelo; kakor ljudje pravijo, je oginj tudi po otrocih bil vstal. Starši! pazite za Božjo voljo na otroke. Janez Žaberl.

Iz Nabrežina na Krasu. M.....č. Delavci železnice pri nas pogostama nepokoj delajo. Ni davnej je razberzdan taliansk delavec železnice v kerčmi nekiga našiga soseda z nožem ubodil tako močno, da je kmalo potem umerl. Rajni je bil okoli 42 let star, in je zapustil revno staro mater, ženo, ubogo siroto, in pa troje neodrašenih otrok.

Pod Nabrežinam pri studencu Brojinci, kjer so

cesarski inženirji obilo vode našli za postrežbo kolodvora in Teržaškiga mesta, je veliko dodelaniga; pa nekaj dní sèm je to delo iz neznanih vzrokov ustavljeno.

Naših primorskih bregov se je tudi grojzdna plesnoba lotila; oljke je pred nekimi tedni strašen vihar polomil in zernje oklatil, tako da zamoremo le malo olja in vina letos pričakovati.

30. dan pretekliga mesca se je pri nas strašna nesreča primerila. Pastirci iz bližnje vasi sv. Križa so svoje čede na srenjski pašnik prignali, kjer je strašno globoka jama. Otroci skakljajo okoli te strašne jame in mečejo kamne noter. Enimu spodletí, ter pade v strašno 45 sežnjev globoko jamo; z velicim trudam ga ob 4. popoldne po vervih izvlečejo vsiga zdruzeniga!

Iz Nemške vasi 2. sept. J. K. Grojzdna plesnína se semtertje prikazuje; pri muškateljevim grojzdji sim jo jez zapazil, posebno na takih brajdah, ki so pod streho; to sim vidil v Čretežu, v Nemški vasi, v Sremiču tudi na černinskih grozdih; po nogradih je dosihmal še nisim vrajmal. Da bi to le ne bilo slabo znamnje za prihodnje leto!

Iz Ljubljane. Za občinstvo važniši sklepi poslednje seje mestniga odbora so bili sledeči: prevdark (preliminare) mestnih stroškov in dohodkov za prihodnje leto naj pretrese za to izvoljeni odbor, potem naj se skozi 14 dní pri magistratu očitno na mizo položí, da ga vsak mestnik pregledati zamore, za tem pride v pretres mestnimu odboru; — ker se ima za realno šolo služnik vdinjati, naj vodstvo te šole razpiše to službo, v kteri služnik dobiva iz določeniga mestniga denarja 18 fl. na mesec, 40 fl. za staniše, 25 fl. za kurjavo, 8 fl. za svečavo; — že več let razodevanim željem: da bi se na cesti od Maliča do Latermanoviga drevoréda drevoréd (alê) napravil, ker poleti na ti poti sonce hudo pripeka, se bo sedaj vstreglo, in na desni strani drevored z divjimi kostanji še to leto delati začel; vodni žlebi se bojo zavoljo tega iz desne straní na levo k zidu gosp. Maličeviga verta prestavili; cesarska cestna kasa bo k temu dala 491 fl. 16 kr., stroški pa, ki bojo zadeli mestno kaso, so prevdarjeni na 535 fl. 35 kr.; ker pa je odbor sklenil, naj magistrat sam to delo prevzame, se je nadjati, da bojo stroški še manjši; — tudi gosp. dr. Hlubek, kterimu je vlada izročila železnico, nje postaje in kolodvore na Štajarskim in Krajnskim z drevjem zasaditi in ki je bil te dní nalaš za to v Ljubljani, da se je pomenil z Ljublj. kmetijsko družbo, ki mu bo lepih murv in topolov v ta namen dala, bo še to jesen začel jame kopati za napravo drevoreda po celi dolgosti Ljublj. kolodvora od Dunajske ceste noter do druziga konca doli; še en drevored bi pa rad napravil od konca Blatne vasí do kolodvora in je naprosil: naj bi mestni magistrat mu od posestnikov bližnjih zemljiš dovoljenje pridobil za postavo nekterih drevés na ti poti, na kteri je poleti tudi senčen drevored sila potreben; nadjati se je, da bojo posestniki dovolili v to, ker jim ne bo nobene škode prizadjalo, mesto pa olepšalo. —

Ker je vsacimu očitno, ki ima očí in hoče viditi, da je magistrat to leto veliko storil za olepšanje Ljublj. mesta, sosebno v cestnih zadevah, nas teží še eno reč, tudi prav potrebno in od popotnih, ki v naše mesto sedaj pogostama zahajajo, že mnogokrat ogovorjeno, magistratu prav živo na serce položiti, in ta je: pot na grad. Večidel vsak popotnik gré na grad ogledat lepo okolico Ljubljansko, — ali kako grozno gerda pot je gori, naj ga peljemo od šolskih ulic ali od Rebra! Po celih kupih čepinj mora človek začeti krevljat, in če višji pride, tudi ni veliko bolji! Nočemo ravno govoriti od lepe poti na grad v Gradcu in terjati, da bi tudi naša taka bila — ali zboljšati bi se vunder dala na vsih straneh, in nova nar pripravniši in nar lepši morebiti narediti memo ledenice. Naj bi častiti magistrat in mestni odbor to za dobro imé bele Ljubljane gotovo važno reč v prevdark vzel in storil, kar se storiti da! Potreba je očitna.

Novičar iz mnogih krajev.

Po naznanilu nemškiga Zagrebškiga časnika se pričakuje prihod cesarjev v Zagreb 2. oktobra ob 3. uri popoldne. — C. k. ministerstvo nauka je deželnim šolskim oblastim naukazalo za take učence, ki hočejo iz 3. klasa ljudske šole v 1. gimnazialni klas prestopiti, pa niso dosto terdni v svoji vednosti, pripravljansko šolo osnovati. — Mitna straža (Finanzwache) po razmerah časa prenarejena bo prihodnjič vojaškiga stanú. — Zavolj goveje kuge v Moldavi je na Erdeljski meji čas kontumacie za goveda od 10 na 20 dní podaljšan. Na Ogerskim in Gališkim se ne širi goveja kuga dalje. — Čuden primerik naznanijo „Pražske novíne“: stara ženica, že 30 let popolnama slepa, je hipoma spet pregledala, da vidi dobro po dnevi; ponoči pa spet oslepí. — Na otoku Karfjanskim (Korfu) razsajajo kôze ali osepnice tako hudo, da od 18. aug. do 2. sept. je zbolelo 300 oséb; celò po 70 let stare ljudí in tudi take, ki so prave koze že prestali, napadajo. — Po telegrafu čez Strasburg pride sedaj vsako naznanilo dolgo pot iz Pariza na Dunaj o 2 urah. — Nar novejši novíce iz zlate Kalifornie pravijo, da so ondi našli 10 sežnjev pod zemlje kos zlata, ki vaga 26 liber in je okoli 10.000 fl. vreden. — Skušnje z električno svitlobo (blisku enako) so pokazale, da se pri ti luči 1300 korakov delječ naj drobnejši pisanje lahko bere.— Spet se je jela delj časa potihnjena govoríca širiti, da se kraljevi stranki na Francoskim hočete zediniti in zedinjeni spodriniti Napoleona. — Po Dunajskim vradnim časniku ne bo branila austrianska vlada Napoleonu, se za cesarja oklicati, ker se nadja, da bo cesar mirú in sprave, pa ne cesar vojske. — V Ogerskih gorícah bojo začeli 20. dan t. m. grojzdje tergati, ki obeta posebno dober pridelk. — Kolera pojenjuje na Ruskim in Poljskim. — Vradni Francoski časnik je preklical govoríco, da bo Francoska armada Rim zapustila; Francozi ostanejo še tam, ker Rimcam še zmiraj ni štupati, da bi se ne vzdignili zoper papeževo vlado. — Če naravoslovske znamnja ne lažejo, bo prihodnja zima ojstra; divje gosí so začele že zgodaj svojo pot proti severnim krajem. — Strašna nesreča se je primerila na Erieskim otoku v severni Ameriki ponoči od 19. do 20. pretekliga mesca. O gosti megli, da se ni nič vidilo, sta zadela dva parobroda (barki) s tako silo eden na druziga, da se je eden razbil. Vodník je prigovarjal svojim popotnim, da naj se ne prestrašijo, ker ima upanje, da bo barka, čeravno razbita, prijadrala srečno do luke (brega); tode Norvežani niso razumeli vodníka, ki je govoril angleško, in berž jih poskoči več v vodo. Ali kmalo začne barka se topiti; popotni začnó kričati, da se Bogu usmili; vodnik jim velí: naj vzamejo iz barke mize, stole in postelje, ker vse je s sapo napolnjeno in jih bo otélo potopa, — ali v strahu in vpitji so toliko manj poslušali njegove besede, ker angleškiga jezika niso razumeli; o poltreh ponoči se je potopila barka, in več kot 200 oséb je storilo strašno smert v vodi. Ko otéti dosežejo breg, so vsi ene misli padli na kolena in molili Boga, da jih je rešil strašniga pogína.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*